

בבא בתרא קעה

דין: אמר רב הונא: שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו, ואמר "מנה לפלוני בידי" – נאמן; חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש.

קושי: מתקיף לה רב נחמן: וכי אדם עושה קנוניא על בניו?! דרב ושמואל דאמרי תרוייהו: שכיב מרע שאמר "מנה לפלוני בידי"; אמר "תנו" – נותנין. לא אמר "תנו" – אין נותנין. אלמא אדם עשוי שלא להשביע את בניו; הכא נמי, אדם עשוי שלא להשביע את עצמו!

תירוץ: כי קאמר רב הונא התם – דנקיט שטרא.

הדין שאמרו	רב הונא	רב ושמואל
שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו, ואמר "מנה לפלוני בידי" – נאמן; חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש	היה שטר	שכיב מרע שאמר "מנה לפלוני בידי"; אמר "תנו" – נותנין. לא אמר "תנו" – אין נותנין
במקרה שבו נאמר		<u>הסבר 1</u> : לא היה שטר <u>קושי</u> : דלא נקיט שטרא; אמר "תנו" – נותנין?! מלוה על פה הוה, ורב ושמואל דאמרי תרוייהו: מלוה על פה – אינו גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות! <u>הסבר 2</u> : היה שטר • אמר "תנו" – קיימיה לשטריה, • לא אמר "תנו" – לא קיימיה לשטריה

דברי רבה - קריאה 1	שכיב מרע אמר "מנה לפלוני בידי"	"תנו מנה לפלוני"
קושי – איפכא מסתברא!	ואמרו יתומין "פרענו" – נאמנין כיון דלא פסק אבוהון למילתא, איכא למימר דלא פרעיה!	ואמרו יתומין "פרענו" אין נאמנין כיון דפסקה אבוהון למילתא, איכא למימר דפרעיה.
דברי רבה – קריאה 2	"חזר ואמר לנו אבא: פרעתי" – נאמנין מאי טעמא? אדכורי מידכר.	"חזר ואמר אבא: פרעתי" – אין נאמנין. דאם איתא דפרעיה, לא הוה אמר "תנו".

שאלה: בעי רבא: שכיב מרע שהודה, מהו?

- צריך לומר "אתם עדי"? צריך שיאמר "כתובו"? אדם משטה בשעת מיתה?
 - או אין צריך לומר "אתם עדי"? אין צריך לומר "כתובו"? אין אדם משטה בשעת מיתה?
- תשובה: בתר דבעיא, הדר פשטה – אין אדם משטה בשעת מיתה, ודברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו.

דבר תורה	עולא	רבה
אחד מלוה בשטר ואחד מלוה ע"פ - גובה מנכסים משועבדים	אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה - אינו גובה אלא מנכסים בני חורין	אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה - אינו גובה אלא מנכסים בני חורין
שעבודא דאורייתא	שעבודא דאורייתא	שעבודא לאו דאורייתא
איך השתנתה? ולמה?	ואלא מה טעם אמרו: מלוה על פה - אינו גובה אלא מנכסין בני חורין? משום פסידא דלקוחות. <u>קושי</u> : אי הכי, מלוה בשטר נמי! <u>תירוץ</u> : התם אינהו נינהו דאפסידו אנפשייהו.	ומה טעם אמרו: מלוה בשטר - גובה מנכסים משועבדים? כדי שלא תנעול דלת בפני לויין. <u>קושי</u> : אי הכי, מלוה על פה נמי! <u>תירוץ</u> : התם לית ליה קלא.

קושי על רבה: ומי אמר רבה הכי? והא אמר רבה: גבו קרקע - יש לו, גבו מעות - אין לו!
ניסיון לתרץ: וכי תימא: איפוך דרבה לעולא ודעולא לרבה,
דחיית הניסיון: והא אמר עולא: דבר תורה, בעל חוב דיניה בזבורית!
תירוץ: רבה טעמא דבני מערבא קאמר, וליה לא סבירא ליה.

מלוה על פה

ר' ושמואל	ר' יוחנן וריש לקיש	רב פפא - הלכתא	
לא	כן	כן	האם גובה מן היורשים?
לא	כן	לא	האם גובה מן הלקוחות?
שעבודא לאו דאורייתא	שעבודא דאורייתא	גובה מן היורשין - כדי שלא תנעול דלת בפני לוי, ואינו גובה מן הלקוחות - דלית ליה קלא.	הטעם

קושי על רב ושמואל: מיתיבי: **החופר בור ברשות הרבים ונפל עליו שור והרגו - פטור; ולא עוד, אלא שאם מת השור - יורשי בעל הבור חייבים לשלם דמי שור לבעליו!** (החוב כמו מלוה על פה).

תירוץ: אמר ר' אלעא אמר רב: בשעמד בדין. (וכמלוה על שטר).

קושי: והא **הרגו** קתני!

תירוץ: אמר רב אדא בר אהבה: שעשאו טרפה.

קושי: והא אר"נ, תני תנא: **מת וקברו!**

תירוץ: התם, דיתבי דיני אפומא דבירא וחייבוהו.

הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו - גובה מנכסים בני חורין וכו'.

שאלה: בעא מיניה רבה בר נתן מר' יוחנן: הוחזק כתב ידו בבית דין, מאי?

תשובה: אמר ליה: אף על פי שהוחזק כתב ידו בבית דין - אינו גובה אלא מנכסים בני חורין.

קושי: מתיב רמי בר חמא: **שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת - הולד כשר, ואלו הן: כתב**

בכתב ידו ואין עליו עדים, יש עליו עדים ואין בו זמן, יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד - הרי

אלו שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת - הולד כשר; רבי אלעזר אומר: אף על פי שאין עליו

עדים אלא שנתנו לה בפני עדים - כשר, וגובה מנכסים משועבדים! (עדי מסירה נותנים תוקף

לשטר כאילו חתום על ידי עדים)

תירוץ: שאני התם דמשעת כתיבה הוא דשעבד נפשיה.

הרבנית מישל פרבר
הדרן - קול נשי בשיח החלמודי

• hadran.org.il/he •